

Eric Brown
PRIETEMA

Mokslinis fantastinis romanas

Džoša Benetas, kosmolakūnas, jau seniai svajoja mesti įgrisusį darbą ir iškeliauti į tolimas kolonijas. En Li Tenekai, budizmo išpažinėjai, mokytojas liepė keliauti už Žemės ribų ieškoti tikrosios tiesos.

Milijardierius Čarlzas Makendrikas, tolimojo kosmoso tyrinėtojas, svajoja surasti nežemišką civilizaciją, susigražinti kadaise prarastą dukrą ir įveikti mirtiną ligą. Kas suvedė šiuos, regis, visiškai skirtingus žmones? Kas nubloškė juos į patį Galaktikos kraštą? Kas laukia jų tolimoje ir paslaptingoje Prietemos planetoje?..

Iš anglų kalbos vertė IRMINA DOMEIKIENĖ
Serija "Pasaulinės fantastikos Aukso fondas"
278 tomas. Serija įkurta 1990 m.

Eric Brown - PENUMBRA

New York, Bantam books, 2000

Copyright © by Eric Brown, 1999

Cover art copyright © by Stephen Youll, 1999

Vertimas į lietuvių kalbą © leidykla "Eridanas", 2003

Elektroninė versija © Knygute.lt, 2010

1.

Paskutinė Beneto pamaina visapusiškai skyrėsi nuo likusiųjų. Iš pradžių į darbą pavėlavo antrasis pilotas, o galiausiai jo "gyvatės" buksyras susidūrė su keleiviniu laineriu - šis nutikimas tik per plauką netapo lemtingu. Tarp šių dviejų įvykių vyriškis sužinojo, jog egzistuoja Bhao-Kheto budizmas.

Benetas nušliaužė šliuzu ir prisisegė piloto kėslė. Kabina panėšėjo į ankštą apytamsį pleištą, prasmirdusį tūkstančių anksčiau čia dirbusių pilotų prakaitu. Siauri odos pakaitalo kėslai buvo tokie nuožulnūs, kad jis dirbo kone gulėdamas.

Pilotas "Redvudo" stotyje arė jau dešimtą dieną, visą laiką dviem pamainom, ir nekantriai laukė eilinio poilsio Žemėje. Deja, nutiko taip, kad ilgainiui jis ėmė nekęsti savojo darbo. Visa, kas kadaise rodėsi nuotykių bei šlovės kupinas gyvenimas, virto bukinančia rutina.

Pilotas prijungė šalną prie ryšių įtaiso ir iškvietė kontrolinį punktą:

- Čia Benetas. Kur mano antrasis pilotas?

Pagal grafiką jam priderėjo prieš penketą minučių užtrenkti liuką ir kilti.

- Lukterėk, Benetai. Tuoj atvyks.

Jis atsilošė krėslė ir padidino videoekrano vaizdą. Orbitinėse stotyse pilotas išdirbo per penkiolika metų, tačiau retsykais visgi imdavo žavėtis orbitinių statinių didybe - tarsi regėtų pirmąsyk. Buksyras prisiklijavo prie stoties nelyginant mažutėlaitis parazitas prie milžiniško banginio šono. Už stoties, išsidriekusios plačiu paraboliniu archipelagu, kosminėje saulės šviesoje žėrėjo pramoninės orbitinės stotys, gyvenamieji kompleksai, laboratorijos ir fabrikai. Tarp jų zujo laiveliai, panašūs į museles. Nuo to žėrinčio vėrinio nuolat atsiplėsdavo stambūs buksyrai, keliaujantys į kalnakasybos šachtas, įsikūrusias asteroidų žiede.

Benetui žvelgiant į ekraną, nuo tranzitinės orbitinės stoties atsiskyrė keleivinis laivas, apsigręžė (ta tingi drambliška gracija būdinga visiems šitokio tipo laivams) ir neskubriai nuskriejo link starto punkto, tolyn nuo orbitos.

Stebint kosminius tarpplanetinius laivus, kylančius į žvaigždes, Benetą visuomet persmelkdavo nepažintų nuotykių ir pražiopsotų galimybių jausmas. Kiekgi metų jisai sau žadėjo, jog kada nors apleis Žemę ir iškeliaus į kurį nors kolonizuotą pasaulį? Jo kupole glūdėjo dešimtys programėlių ir holografinių kubelių, reklamuojančių atostogas ir gyvenimą šimtuose egzotiškų plane-

tu.

Benetas vis mąstė: o kas gi jam kliudo leistis ieškoti nuotykių, kas verčia dirbti monotonišką nuobodų darbą? Nejau tik elementarus bailumas?

Liuke pasirodė sistemų analitikė.

- Atleiskit, kad pavėlavau, - tarstelėjo ji, plaukdama pro šalį.

Pilotas pastebėjo, kad atvykėlė basa. Kas čia, nauja stoties mada?

Analitikė buvo miniatiūrinė moteris, vilkinti ryškiai raudoną kosminį kostiumą, juodaodė, skustagalvė. Jos bruožai atrodė mažumą rytietiškai, veikiausiai dėl išsišovusių skruostikaulių bei įkypų akių - ir vaikiškų, ir podraug visažinių.

Benetas pamėgino įspėti, kiekgi jai metų. Galėjo būti bet kiek - nuo penkiolikos iki trisdešimties.

Moteris užsimaukšlino šalną. Apvalus kamuolys ant trapios figūrėlės atrodė juokingai didelis bei sunkus, su juo analitikė panėšėjo į skruzdėlę. Ji niekaip neįstengė užsisegti dirželio pasmakrėje ir nepatenkinta raukėsi.

Benetas prisiminė savo velionę seserį Elą, kuomet toji mėgino užsisegti šalną, ir vargiai susilaikė nepuolęs pagalbon.

Moteris įsitaisė krėsele ir pradėjo analizuoti kompiuterines sistemas, sparčiai ir profesionaliai

atlikdama standartinę patikrą. Jos rankutės skrajojo virš valdymo pulto, lūpos krutėjo į begarsio pokalbio su pačia savimi taktą.

Ant raudono kombinezono rankovės matėsi plokštelė su pavarde: "En Li Teneka".

- Džošas Benetas, - prisistatė jis. - Iš kur tu, En? Ji akimirkai užsimerkė - nepatenkinta ir susierziniusi.

- Bhao-Khetas, Rigelis VII. Prieš penketą metų, iki karo už nepriklausomybę, jis vadinosi Rokastlo pasauliu.

- Taip, žinau. Tu vietnamietė?

- Vietnamietė-zambietė.

Pilotas linktelėjo. Dabar aišku, kodėl jos oda juoda.

- Džošua, jei šiandieninė geografijos pamoka baigta, gal teiktumeis pakelti šį laivą? Nugabenk "ICI industrial" krovinius, o paskui - į startinį laivinių krovinių punktą. Važiuojam!

Benetas įsakė laivui atsišvartuoti ir dirstelėjo pro šoninį iliuminatorių - meteoritų raupais išraižytas stoties paviršius pamažu tolo. Tam tikru atstumu nuo doko įsijungė varikliai, buksyras atliko viražą ir nusklendė palei išlenktą orbitinės stoties liniją.

- Ar tu seniai stotyje? - pasiteiravo Benetas.

En Li atsiduso ir dirstelėjo į jį:

- Tiesą sakant, vieną savaitę.

- Na, ir kaip? Patinka?

Moters akys žybtelėjo:

- Kas čia - kvota?

- Ne... - Benetą nustebino analitikės tonas, jis trumpam nutilo. Už iliuminatoriaus stiklo šmėsčiojo masyvūs stoties korpusai. - Tu naujokė, todėl man smalsu, štai ir viskas. Čia pas mus mažai kolonistų. Dauguma atvyko iš Marso akademijos.

Vyriškis pajuto, kad jau teisinasi, net nespėjęs kaip reikiant susipažinti.

- Aš nesu asmeninių kontaktų šalininkė, aišku? - pratarė En Li. - Mano gimtinėje visi supranta emocijų pavojų. Stengiamės abstrahuotis, saugodamiesi nuo kančių, kurias žmogui teikia tuštybių kupinas gyvenimas. Visa tai *maiija* - nepastovūs, vadinasi, iliuziniai dalykai.

Benetas linktelėjo. Ji kalbėjo, kaip diduma religinių fanatikų, su kuriais jam teko susitikti.

- Kas tai - budizmas?

En Li perliejo jį žvilgsniu ir trumpai linktelėjo:

- Bhao-Kheto filosofija. Mes ją išvystėme labiau, nei Avatamsakio mokykla. Vienas mano tikėjimo simbolių - *sunjatos*, tai yra, nebūties, pažinimas. Man nereikalingos beprasmiškos visuomeninės

vertybės.

Džoša gūžtelėjo pečiais:

- Ką gi, atleisk, jei tau įkyrėjau.

En Li šyptelėjo ir nuleido šalmo videoekraną.

Buksyras įplaukė į saulės šviesa užlietą "ICI industrial" tuštumą ir prisiartino prie stelažo, įtvirtinto ant konsolių ir pažymėto juodais skaitmenimis 65. Benetas perėmė laivo valdymą, apgręžė jį ir prišvartavo prie stelažo, apstatyto konteineriais.

En Li pirštais perbėgo pultą, įsakydama buksyro čiuptuvams užmegzti kontaktą su konteineriais. Korpusas sugaudė it varpas - ženklas, jog kontaktas užmegztas. Nuleidęs šalmo skydelį, Benetas įsistebeilijo į pagrindinį ekraną, rodantį pakrovimo darbus, - ne todėl, kad reikėtų, stačiai daugiau nebuvo ką veikti.

Jis visuomet stebėjosi, kodėl šios klasės buksyrai praminti "gyvatėmis". Jiems kur kas labiau tiktų "kalmaro" pavadinimas. Dėl kūginės nosies ir gausybės lanksčių čiuptuvų buksyras neabejotinai panėšėjo į tą vandenyno gelmių gyventoją.

- Truputėlį į priekį, Džoša, - pratarė En Li.

Benetas pastūmėjo buksyrą dešimt metrų į priekį. Laivas virptelėjo - iš jo išsčių iššliaužė dar keli čiuptuvai ir mikliai apsivijo konteinerius. Pro-

cedūra kartojosi penkiolika minučių, kol En Li kilstelėjo nykštį. Pagrindiniame ekrane ryškėjo kūginė buksyro nosis, aplipusi dviem dešimtim konteinerių.

Benetas atkabino buksyrą nuo stelažo ir įvedė kursą link vidinio orbitinių stočių grandinės linkio. Perdavęs valdymą kompiuteriui, atsilošė krėsele ir dirstelėjo į En Li.

Ši žvelgė į monitorių, raukėsi ir lingavo galvą.

- kažkas ne taip? - paklausė pilotas.

- Nežinau... Tiesą sakant, taip, bet tikiuosi, jog nieko rimta. Mums reikia paimti krovinį iš "Ber-džeso" fabriko ir nugabenti jį į starto punktą, tie-sa? Bet jei skrisime užprogramuotu kursu, pra-lėksime pro šalį.

- Negi neprivalome nugabenti krovinį į stotį?

- Aišku, privalome. Į programą įsivėlė kažkokia klaida.

- Gal susisiektum su kontroliniu punktu?

- Pasiūsiu užklausą, tačiau paieška gali trukti kelias valandas. Verčiau perrašyti tą maršruto dalį. - En Li susimąsčiusi dėbtelėjo į Benetą, sverdama įvairias galimybes. - Tiek to, susisieki-siu su kontroliniu punktu, paaiškinsiu padėtį ir paprašysiu leidimo perprogramuoti maršrutą.

Ji užmezgė ryšį su kontroliniu punktu.

- Kalba sistemų analitikė Teneka. "Gyvatės" klasė, kodas 45/ 7a. Turime problemą.

En Li apsakė padėtį, o Benetas tuo tarpu stebėjo, kaip pro šalį plaukia orbitinis archipelagas.

Po poros minučių En Li kilstelėjo šalmo videoekraną.

- Kontrolinis punktas leido perprogramuoti maršrutą.

Moteris nusigrėžė į kitą monitorių, jos vikrūs pirštai suplazdėjo virš klaviatūros.

Džošuasusimąstė apie katastrofas, kurias galėtų sukelti programinė klaida. Ilgus metus išdirbęs aukštoje orbitoje, jis tik kartą atsidūrė pavojingose situacijose, kuomet mikrometeoritas pramušė deguonies rezervuarą ir išsekino jo oro atsargas. Ištisą valandą piloto gyvybė kybojo ant plauko, nes niekas negalėjo pasakyti, ar jam pakaks oro, kad pasiektų stotį. Tąsyk Benetas suspėjo, bet tik vargais negalais.

Jis manė esąs laimės kūdikis. Kasmet žūsta bent viena įgula. Žūtį dažniausiai lemia ne fatališkai susidėjusios aplinkybės, o įgulos narių - tiek pilotų, tiek ir inžinierių - klaidos, kitaip tariant, aplaidumas, perdėta saviklioja, mintis, jog "man šitaip niekada nenutiks", neišvengiamai kylanti žmonėms, ilgus metus išdirbusiems artimajame

kosmose.

En Li nutraukė Beneto apmąstymus.

- Kontrolinis peržiūrėjo pataisytą programos variantą ir pritarė jam, Džošua.

Jie sumažino greitį, artindamiesi link stoties Nr.2 - milžiniškos sidabrinio žiedo pavidalo konstrukcijos, kurios perimetru išsidėstė šimtai švartavimosi skyrių. "Žemė-orbita" klasės laivai plaukė per "riestainio" skylę, rinkdami orbitoje pagamintas prekes ir ruošdamiesi gabenti jas į žemiškuosius miestus.

"Tai visų didingiausias reginys kosmose", - pagalvojo Benetas. Dvidešimt keturias valandas per parą kroviniai laivai zuja šen ir ten nelyginant bitės prie avilio, formuodami saule nutviekstą srautą, besiveržiantį vidun ir laukan. Iš tolo kroviniai laivai panėšėjo į švytinčias dulkeles, bet iš arti stulbino vaizduotę dydžiais ir galia. Pirmuosius penketą darbo "Redvudo" korporacijoje metų Benetas vairavo šiuos leviatanus į Žemę ir atgalios, kol monotoniškos kelionės įkyrėjo, ir jis pasiprašė pervedamas į tarporbitinį darbą.

Džošua apgręžė buksyrą ir pasuko link susijungimo skyriaus. En Li vadovavo konteinerių iškrovimo darbams, ir tie vienas po kito nyko stoties gelmėse. Po valandos krovinių skyriai ištuštėjo, ir Benetas atsiskyrė nuo doko.

Jedviem skrendant tolyn, pilotas pasiteiravo En, ką reiškia jos vardas.

Moteris išraiškingai atsiduso:

- Jis nieko nereiškia, Džoša. Mano mama nepasižymėjo lakia vaizduote. Po pirmųjų penkių vaikų jos fantazija išseko, tad likusius ji pavadino tiesiog Šeši, Septyni, Aštuoni ir Devyni. O kai vėl pasijuto nėščia, sušuko "Ne!" - ir pavadino mane šiuo žodžiu, apsukusi jį atvirkščiai.

Džošas įdėmiai pažvelgė į En Li, įtardamas klastą, bet toji sėdėjo kuo rimčiausiu veidu ir žvelgė į prošal plaukiančią stotį.

- Mano motina buvo religinga, tad mane pavadino Džoša, - savo ruožtu paaiškino jis. - Jėzaus, krikščionybės įkūrėjo, garbei.

Motina mirė, kai Džošui sukako septyniolika - praėjus trejiems metams po dukrelės mirties. Ji taip ir neatsigavo nuo šoko, kurį sukėlė Elos netektis.

- O mano motina, - didelei Beneto nuostabai atsiliepė En Li, - visą savo gyvenimą pašventė kovai su Rokastlo pasaulio vyriausybe. Ji buvo publicistė, rašė politinius pamfletus, kviesdama sukilti. O kai prasidėjo permainos, ėmė studijuoti budizmą. Aš mokiausi Kosminėje Bhao-Kheto akademijoje ir dešimt metų vairavau suborbiti-

nius krovinius keltus. Paskui atskridau į Žemę.

- Dešimt metų? - Vyriškis krestelėjo galvą. - Tai kiek gi tau dabar?

- Trisdešimt dveji.

- Tikrai? Maniau, tau dvidešimt.

- Jeigu čia komplimentas, patausok jį mergiotėms iš stoties.

Benetas nepuolė įtikinėti, jog kalbėjo nuoširdžiai.

- Amžius neturi jokios reikšmės, - abejingai tęsė En Li. - Svarbu patirtis ir tai, kaip žmogus ją interpretuoja ir panaudoja esamam įsikūnijime.

- Esamam įsikūnijime?.. - perklausė Benetas.

Moteris iškėlė savo laibutes rankas į viršų ir nusišiovavo.

- Čia mano paskutinytis fizinis įsikūnijimas. Po mirties aš susiliesiu su tuštuma. Mano gyvenimas - tik pasirengimai tam būviui.

Benetas truputį patylėjo, o paskui, trokšdamas pakeisti temą, paklausė:

- Kodėl atskridai į Žemę?

- Man reikėjo naujos patirties. Mano *rimpočas* - tai yra, mokytojas - teigė, jog privalau ieškoti savo likimo kitoje vietoje. Turėjau eiti keliu, vedančiu kažin kur už ribų - gal netgi už Žemės ribų.

Benetas nutylėjo. Dirbdamas stotyje, jis sutiko

daugybę kolonistų, ir diduma jų išpažino kokį nors Žemėje egzistuojantį tikėjimą. Tačiau retsykiais pasitaikydavo tokių keistų individų, kurie dėl savo keistenybių atrodydavo kone ateiviai.

“Gyvatę” valdė autopilotas, ji skrido, aplenkdamą orbitinių stočių kreivę. Džošas užsimerkė ir susimąstė apie pamainos pabaigą bei trijų dienų poilsį.

Jis aplankys tėvą, gulintį Mohavės ligoninėje. Beje, veikiau iš mandagumo, nei iš užuojautos. Sugrįžęs neišvengiamai apsilankydavo privačioje gydykloje, kuri pastaraisiais metais virto jo tėvo namais. Tėvas buvo ne tiek ligotas, kiek paprasčiausiai senas. Jis išgyveno per šimtą metų, ir atrodė, jog ūmai sustreikavo visas senioko organizmas. Brangiai kainuojančios ir itin kvalifikuotos medicininės priežiūros dėka jo gyvybiniai organai vis dar funkcionavo, tačiau gyvenimo kokybė veržliai prastėjo. Didžiąją laiko dalį senasis Benetas skirdavo beprasmiškoms virtualioms pramogoms, ir, regis, sūnaus apsilankymai jį tik erzindavo. Iš jųdviejų tuščio ir skaudaus dialogo Džošas nesitikėjo nieko gera. Jų niekas nesiejo, išskyrus abipusį priešišumą.

Tėvas atsistatydino ir tik tada ryžosi vesti. Bet ir po vedybų kone visą savo laiką skyrė verslui, kuris jam visuomet buvo visų svarbiausias. Sūnų

ir dukrą senis laikė apmaudžia kliūtimi, atitraukiančia jį nuo rimtesnių darbų, tai yra, nuo pelningų sandėrių. Likimo ironija - po kelių abejotinių finansinių avantiūrų žlugimo tėvas prarado visas savo santaupas, o po kelių mėnesių galutinai persikėlė į ligoninę. Dabar senis geso po savo nevaisingai nugyvento gyvenimo, bet Džošas nėmaž jo nesigailėjo - tiesą sakant, savo gimdytojui jis nepuoselėjo visiškai jokių jausmų ir dėl to jautėsi kaltas.

Iš ligoninės jis paskambins Džulijai ir pamėgins suprasti, kokie judviejų santykiai šią akimirką.

Pilotas atsimerkė pajutęs, jog "gyvatė" pradėjo gręžtis. Buksyras nusileido žemiau orbitinės stoties plokštumos, ir iš dešinės plūstelėjo akinamai balta Žemės šviesa, užliejusi kabiną neįprasta iliuminacija. "Berdžeso" fabrikas, gaminantis maisto produktus tarpžvaigždiniams laineriams, priminė išsigimusį sidabrinį stačiakampį, glūdintį po orbitinių stočių grandine. Už penkių minučių buksyras prisišvartavo, ir prasidėjo pakrovimo procesas....

Pastabos

- 1) Agiografija - tiesos neatitinkantis, perdėtas gyvenimo aprašymas.
- 2) Toboganas - Kanados indėnų rogės be pavažų.